Badanie pilotażowe nt. *Wpływu sztucznej inteligencji na model ryzyka audytu*

Scenariusz/kwestionariusz wywiadu strukturyzowanego

Wprowadzenie do rozmowy: Przedstawić cel badania.

Część 1. Metryczka *(wypełnia Ankieter) Do metodyki badań – charakterystyka respondentów*

1. **Imię i nazwisko** **R16**
2. **Stanowisko**
   - [ ] Audytor/Biegły rewident
   - [ ] Dyrektor finansowy
   - [X] Nauczyciel akademicki
   - [ ] Inne, jakie: specjalista

3. **Sektor**
   - [ ] Sektor prywatny
   - [X] Sektor publiczny

4. **Doświadczenie zawodowe (liczba lat w zawodzie)** 20
5. **Stopień/tytuł naukowy (jeśli dotyczy)** dr hab.
6. **Lokalizacja /miejsce zamieszkania** *(miejsce zamieszkania - osoba fizyczna):*
   Miejscowość:
   Kod pocztowy:
   Województwo: mazowieckie

Część 2. Pytania merytoryczne

Pytania:

7. **Czy do tej pory znane było Panu/Pani zagadnienie dotyczące wykorzystania algorytmów opartych na sztucznej inteligencji w programach finansowo-księgowych i/lub w audycie (procesie kontroli)?**
   - [ ] Tak
   - [X] Nie

8. **Czy Państwo wykorzystują algorytmy oparte na sztucznej inteligencji w programach finansowo-księgowych i/lub w audycie (procesie kontroli)?**
   - [ ] Tak
   - [X] Nie
   - [ ] Nie dotyczy

Jeśli tak, proszę opisać dotychczasowe doświadczenia w tym zakresie. *(free text)*

9. **Czy spotkał/a się Pan/Pani z problematyką badawczą/dyskusją dotyczącą związku między wykorzystaniem AI a ryzykiem audytu?**

	Tak
X	Nie

Jeśli tak, proszę opisać dotychczasowe doświadczenia w tym zakresie. *(free text)*

10. Proszę ustosunkować się do następujących stwierdzeń:

Wyszczególnienie	1 Zdecydowanie nie	2 Nie	3 Raczej nie	4 Nie mam zdania	5 Raczej tak	6 Tak	7 Zdecydowanie tak
Stosowanie przez audytora w procesie badania algorytmów/narzędzi opartych na sztucznej inteligencji wpływa na ryzyko audytu.				X			
Stosowanie przez klienta programów finansowo-księgowych opartych na sztucznej inteligencji wpływa na ryzyko audytu.				X			
Wyższe ryzyko audytu związane jest ze stosowaniem AI przez klienta				X			
Wyższe ryzyko audytu związane jest ze stosowaniem AI przez audytora				X			
W obu przypadkach ryzyko jest takie samo				X			

Proszę uzasadnić swoje stanowisko. *(free text)*

Nie mam żadnej wiedzy i tym samym praktyki w stosowaniu przez audytora w procesie badania algorytmów/ narzędzi opartych na sztucznej inteligencji. Krajowe Standardy Rewizji Finansowej nie regulują zasad wykorzystania sztucznej inteligencji w procesie badania sprawozdań finansowych. Na ten moment trudno też odnieść się do stosowania przez klientów programów finansowo-księgowych opartych na sztucznej inteligencji zwłaszcza w kontekście zaostrzania przepisów fiskalnych (koncepcja jednego systemu wystawiana faktur, JPK)

Natomiast na stronie internetowej KPMG opublikowano informację, że KPMG podjął już prace związane z wdrożeniem sztucznej inteligencji do analizy ryzyka transakcji firmy KPMG. Jest to rozwiązanie oparte na sztucznej inteligencji, które wykorzystuje usługi poznawcze Azure Cognitive Services do komunikacji, w tym głosowej i elektronicznej. Zastosowane funkcje analityczne pozwalają wykrywać potencjalne zagrożenia. W tym przypadku platforma pomaga zmniejszyć ryzyko i spełnić rosnące wymagania prawne w branży usług finansowych.

Platforma jest tylko jednym z przykładów rozwiązania opracowanego wspólnie przez KPMG i Microsoft Digital Solution Hub. Potwierdza dążenie KPMG do digitalizacji oferty dla klientów w zakresie doradztwa, podatków i audytu poprzez wdrożenie inteligentnej chmury Microsoft.

11. Proszę ustosunkować się do następujących stwierdzeń:

Wyszczególnienie	1 Zdecydowanie nie	2 Nie	3 Raczej nie	4 Nie mam zdania	5 Raczej tak	6 Tak	7 Zdecydowanie tak
Stosowanie AI przez audytora i/lub klienta powinno wpływać na wysokość opłaty za audyt (wynagrodzenia za audyt)				X			
Stosowanie AI przez klienta powinno wpływać na wzrost wysokości opłaty za audyt				X			
Stosowanie AI przez audytora powinno wpływać na wzrost wysokości opłaty za audyt				X			

Proszę uzasadnić swoje stanowisko.

Można założyć, że inwestowanie w nowe rozwiązania informatyczne np. zakupu nowej platformy będzie prowadziło do zmniejszenia zatrudnienia w dłuższym horyzoncie czasowym, natomiast w początkowej fazie koszty firmy audytorskiej wzrosną. Aby utrzymać założony poziom rentowności działalności firmy audytorskiej należało będzie podnieść przychody z tytułu usług badania czy przeglądu sprawozdań finansowych.

12. **W naszej pracy proponujemy rozszerzenie klasycznego modelu ryzyka audytowego o ryzyko sztucznej inteligencji w następujący sposób:**

Audit Risk = Ryzyko nieodłączne x Ryzyko kontroli x Ryzyko przeoczenia x Ryzyko AI

gdzie: *Ryzyko AI = Ryzyko AI audytora x Ryzyko AI klienta*

Pytania do rozmowy:

12 a) Czy w Pani/Pana opinii takie rozszerzenie modelu jest uzasadnione? Proszę uzasadnić swoje stanowisko/swoją odpowiedź. *(free text)*

Trudno na ten moment wydać jednoznaczną opinię. Może propozycja rozszerzenia zakresu ryzyka badania o ryzyka audytora i ryzyka klienta spotka się z akceptacją PIBR i audytorów, ale nie należy wykluczyć, że ryzyko sztucznej inteligencji będzie elementem ryzyka nieodłącznego, które wzrośnie.
Dodam, że Polska Izba Biegłych Rewidentów nie podejmuje na ten moment dyskusji. Nie mam wiedzy, czy na poziomie europejskim były rozważane takie propozycje. W odniesieniu do audytu banków w ramach prac Europejskiego Urzędu Nadzoru Bankowego opisanych powyżej ustaleń nie dyskutowano.

12 b) Czy według Pani/Pana wiedzy taki model (rozszerzony) jest już obecny w praktyce?

Wg mnie nie a to dlatego, że należałoby najpierw wypracować jednolite stanowisko w zakresie szacowania ryzyka badania, nowych praktyk w zakresie testowania i dokumentowania wyników badania.

12 c) *Jeśli odpowiedzi na powyższe pytania (jedno lub oba) były twierdzące, dodatkowe pytanie:* **Nasze badanie nie potwierdziło związku między wysokością wynagrodzenia biegłych rewidentów a stosowaniem sztucznej inteligencji przez klienta. Co może być tego przyczyną?**

Na ten moment trudno się odnieść do tego.
N/D

13. Proszę uszeregować czynniki uwzględnione w zaprezentowanym modelu rozszerzonym według ważności - uwzględniając ich wpływ na ryzyko audytu, **przy założeniu, że 1 oznacza czynnik najbardziej istotny (najważniejszy), 5 – czynnik najmniej istotny. (Uszeregować od najważniejszego do najmniej istotnego).**

Czynnik	Ważność czynnika (1-5) Uszeregować od najważniejszego do najmniej istotnego
Ryzyko nieodłączne	1
Ryzyko kontroli	1
Ryzyko przeoczenia	1
Ryzyko AI audytora	5
Ryzyko AI klienta	5

Proszę uzasadnić swoje stanowisko/swoją odpowiedź.
Pierwsze trzy ryzyka (nieodłączne, kontroli i przeoczenia) mają istotne znaczenia w odniesieniu do jakości pracy audytora. Ryzyku wiążącemu się ze stosowaniem AI została nadana najmniejsza wartość z uwagi na niewykorzystywanie przedmiotowych algorytmów w praktyce audytorskiej oraz niespotykanie się z nimi w badanych przedsiębiorstwach.

14. **Czy jest coś, co chciałby/chciałaby Pan/Pani dodać/podkreślić w kwestii omawianej problematyki badawczej?**

Biegli rewidenci czekają na propozycje, projekty PIBR w zakresie wykorzystania sztucznej inteligencji.